

Ciment Català

COMENTARIS, APORTACIONS I PROPOSTES DE CIMENT CATALÀ A LA CONSULTA PÚBLICA PRÈVIA A L'APROVACIÓ DE L'AVANTPROJECTE DE LLEI DE L'IMPOST SOBRE LES EMISSIONS DE GASOS AMB EFECTE D'HIVERNACLE DE LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES (02/02/22)

Aquest document resum la posició sectorial, comentaris, aportacions i propostes de Ciment Català, l'Agrupació de Fabricants de Ciment de Catalunya, i de les seves empreses associades (Cemex, LafargeHolcim, Molins i Portland Valderrivas), en relació amb l'impost previst en la disposició final onzena de la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic, i el tràmit actualment en procés de consulta pública prèvia a l'aprovació de l'Avantprojecte de Llei de l'impost sobre les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) que generen les activitats econòmiques (període de participació entre el 02/01/22 i el 02/02/22).

En primer lloc, s'ha de destacar que aquest tema és de cabdal importància pel sector, que ha fet, està fent i ha de fer esforços molt importants tècnics i econòmics de descarbonització completa, i està regulat, en aquest sentit, pel mercat d'emissions de GEH (ETS per les seves sigles en anglès) que està actualment amb preus de CO₂eq per sobre de 80 Euros/t, amb previsió d'augment.

Ja ara, i sobretot quan es desenvolupin les modificacions de mecanismes en discussió previstes a la UE un cop aprovades (reducció de drets gratuïts per a sectors en risc de fuga de carboni, com el del ciment, quan s'apliqui l'ajustament en frontera, o CBAM, per les seves sigles en anglès), la situació és complexa per al sector, amb riscos de deslocalització de la producció amb el resultat paradoxal d'augmentar les emissions globals de CO₂eq (per l'eficiència de les instal·lacions a altres països i la suma del transport), la disminució d'inversions i la destrucció del teixit industrial propi i dels llocs de treball associats en un sector essencialment local.

Càrregues addicionals, com l'impost que ara es planteja, poden resultar ja impossible d'assumir, sobretot en un sector que combina emissions de combustió (tradicionals i en certa mesura semblants en origen i solucions a les de molts altres sectors amb processos tèrmics) i de procés, que no es poden evitar i que requereixen de tècniques molt sofisticades de tractament. S'espera que aquestes darreres tècniques, que ja estan en estudi, aplicació experimental i inclús, puntualment, utilització industrial després de desenvolupaments científics i tecnològics avançats, i ara mateix costosos, s'estenguin pertot arreu en un cert termini.

Com a comentaris, aportacions i propostes generals i específiques, es poden fer les següents:

- a) Com diu la pròpia Llei 16/2017 al seu preàmbul (apartat III) i es desprèn del seu objecte i finalitats (apartats II, III i V del preàmbul i articles 1 i 2, entre altres) es tracta d'una norma substancialment ambiental per regular les mesures encaminades a la mitigació i l'adaptació per actuar contra el canvi climàtic.

- b)** Per tant, s'entén que el seu fi bàsic és la resolució d'un problema ambiental (mitigació i adaptació del canvi climàtic) i no recaptatori. Això implica que si, en alguns o tots els casos: a) hi ha millors vies per aconseguir aquest fi; b) hi ha una duplicació de mesures amb altres mecanismes pels mateixos objectius, amb càrregues econòmiques addicionals injustificades o inclús no ajustades a llei per duplicitat impositiva pel mateix fet imposable; o c) la regulació plantejada porta a situacions contradictòries (empitjorament del problema); deixa de tenir sentit la seva aplicació.
- c)** Tots els agents socials (privats i públics; individuals i col·lectius; ...) han de ser conscients de la seva responsabilitat en el problema i de la importància de les actuacions a portar a terme per solucionar-lo, i han de contribuir a fer-ho possible de la forma més eficient amb els mínims efectes colaterals, per exemple, evitant la deslocalització i pèrdua de teixit econòmic i llocs de treball amb el trasllat de l'activitat a altres àrees geogràfiques (fuita de carboni) que, a més, poden ser més contaminants.
- d)** Les emissions de GEH tenen un impacte de tipus global, és a dir, independentment d'on es produeixin donen lloc, a un cert termini, al mateix resultat. Això significa que no es tracta de no emetre a prop sinó de no emetre enlloc i, per tant, no és una solució acceptable aplicar mesures que tinguin com a conseqüència la deslocalització d'activitats emissores, reduint les que es produeixen aquí però generant-les a uns altres llocs, freqüentment menys eficients i amb necessitat d'un transport addicional en el cas de bens físics.
- e)** S'ha de diferenciar entre emissions difoses, produïdes per molts actors en quantitats en general petites (però grans en conjunt) com el trànsit o el sector domèstic, i les emissions concentrades, produïdes per pocs agents (en general indústries, com el ciment, o sectors específics, com la generació d'electricitat) però en més grans quantitats. Les actuacions, estratègies i mesures per reduir les emissions seran en general diferents per a emissions difoses i per a emissions concentrades. I en el darrer cas, també seran diferents si hi ha risc de deslocalització de l'activitat (fuita de carboni) o no.
- f)** Com es sabut, la UE va decidir, a principis de segle, que pel cas de determinats sectors amb emissions concentrades, el mecanisme d'actuació més adient era crear un mercat d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (ETS). El mercat, amb certes regles, regula els esforços que fan els sectors, pels costos que les emissions impliquen. Com és també sabut, aquest mercat va trigar uns anys en acabar d'ajustar-se de manera adient i el preu del dret d'emissió va passar d'uns 20-25 Euros/t CO₂eq al principi de la seva existència (primer període de prova, entre 2005 i 2007); als 15 Euros/t CO₂eq en els anys 2008-2011; a menys de 10 Euros/tCO₂eq entre 2012 i 2018 (just quan es va aprovar la Llei 16/2017 i potser una de les causes, si no la principal, d'incloure a la disposició final onzena als sectors sotmesos a l'ETS); i als 80-90 Euros/t CO₂eq actuals, amb tendència clara de creixement.
- g)** Aquest mercat sembla ara un mecanisme molt eficient pels objectius desitjats en aquest cas, un cop el seu funcionament està ben calibrat, com també passa a altres àrees geogràfiques amb mecanismes semblants per a aquest tipus de gasos o d'altres. Tanmateix, sembla imprescindible prendre algunes mesures addicionals, com l'existència de drets gratuïts, sobretot mentre no sigui

un mecanisme global i hagi risc de deslocalització (fuita de carboni) entre països inclosos a l'ETS i països tercers amb el sorprenent resultat d'augmentar les emissions netes i destruir el teixit econòmic propi i llocs de treball.

- h)** En el cas de sectors amb risc de deslocalització (fuita de carboni per inexistència de mecanismes semblants a altres àrees fora d'Europa) és necessari donar a l'ETS, almenys durant un període suficientment llarg, drets gratuïts, assegurant en qualsevol cas l'eficiència dels processos portats a terme en el nostre país i la seva progressiva millora, o aplicar mecanismes d'ajustament en frontera (CBAM) que són eficients, depenent de com es dimensionin (per exemple, com es valoren i certifiquen de forma fiable les emissions de CO₂eq a països tercers) per a importacions, exportacions o les dues, com està plantejant ara la UE.
- i)** La pròpia UE va estudiar les condicions en les quals es podien produir situacions de fuites de carboni, i va concloure que amb preus de l'ordre de 30 Euros/t CO₂eq existia el risc que es produïssin. Per tant, en l'entorn d'aquest preu la deslocalització, amb els efectes contradictoris a que dóna lloc (increment d'emissions globals i destrucció del teixit econòmic propi i llocs de treball) és probable, i un impost ho agreujarà encara més.
- j)** Una errada en el plantejament dels mecanismes aplicats (ETS, CBAM, ...) pot derivar en proteccionismes no acceptables per l'OMC o en la destrucció de l'activitat pròpia i llocs de treball. Això mateix pot passar amb l'aplicació de determinades figures impositives com la que ara es planteja.
- k)** En el cas de sectors sotmesos a l'ETS, sembla ja clar que els mecanismes establerts estan plenament controlats a nivell de la UE, i aplicar càrregues addicionals aniria en contra d'aquesta política, a més de significar una doble imposició.
- l)** Addicionalment, en sectors que combinen emissions de combustió (tradicionals en processos tèrmics) i de procés (per exemple, per reaccions químiques que produeixen CO₂, com ara quan es descarbonata la pedra calcària), les mesures i actuacions haurien de diferenciar la reducció d'emissions d'ambdós orígens, ja que el primer pot estar basat en mesures més convencionals i conegudes (més alta eficiència energètica, nous combustibles nets, hidrogen, electrificació, ...), mentre que les segones requereixen, típicament, processos més complexos, encara insuficientment desenvolupats, més cars i avançats, com la captura, emmagatzematge i ús de carboni (CCUS per les seves sigles en anglès) que estaran disponibles a preus assolibles a un termini més llarg.
- m)** Les xifres que inclou la disposició final onzena de la Llei 16/2017 (10 Euros/t CO₂eq inicials fins a 30 Euros/t CO₂eq al 2025) indiquen clarament que el seu objectiu era intentar compensar els baixos preus de les emissions de CO₂eq que tenia el mercat durant els anys de crisi, la qual cosa ja no té lloc i estem amb valors que arriben a triplicar els finals que esmentava la Llei 16/2017 pel 2025. Per tant, càrregues addicionals, a més de dobles imposicions pel mateix fet, injustificades i possiblement no ajustades a la legalitat, implicarien un desavantatge competitiu

no suportable per les activitats econòmiques, que tendrien a deslocalitzar-se augmentant les emissions globals des d'altres països i destruint el teixit productiu propi i els llocs de treball.

- n) En conseqüència, independentment que qualsevol càrrega addicional en un sector que estigui en procés de descarbonitzar-se anirà en contra dels seus recursos per fer-ho, això pot ser especialment negatiu i contraproductiu en sectors subjectes a ETS, que ja tenen el mecanisme per fomentar la reducció i, molt particularment, en sectors amb risc de deslocalització (fuita de carboni).
 - o) Un increment de cost a Catalunya injustificat fomentarà immediatament la reducció d'inversions locals i la deslocalització cap a altres comunitats autònomes d'Espanya, altres estats membres de la UE o altres països.
 - p) Com a alternativa, i tenint en compte l'objectiu essencialment ambiental per lluitar contra el canvi climàtic rebaixant les emissions de GEH (mitigació), pot ser molt més efectiu un compromís explícit dels sectors i activitats, per exemple, amb fulls de ruta específics i quantificats, que mostrin el camí cap a la descarbonització no més enllà de 2050 i que és possible assolir-ho amb mesures concretes i quantificades que es puguin seguir al llarg dels anys. Un impost addicional, tenint el full de ruta esmentat, només anirà en contra de les inversions disponibles per a actuacions de mitigació.
 - q) Aquest full de ruta pot estar lligat amb un acord voluntari dels sectors o indústries, amb l'administració, que l'incloguin, i amb el que es pugui fer un seguiment de la seva evolució cap a la descarbonització.
 - r) En resum, en un context en el qual l'objectiu és clarament ambiental, reduint les emissions de GEH (mitigació, encara que també és important l'adaptació, per a la qual serà necessari disposar dels mecanismes i infraestructures corresponents), la via principal en el cas d'activitats amb emissions concentrades han de ser acords voluntaris i fulls de ruta que portin cap a la descarbonització efectiva i quantificada amb terminis específics, i només pot pensar-se en altres càrregues en sectors en els quals l'anterior no sigui possible o no es compleixi i que la seva aplicació no porti a deslocalitzacions o aturades d'activitat amb la conseqüent pèrdua de teixit productiu i llocs de treball.
 - s) El plantejament proposat és especialment necessari en sectors amb risc de deslocalització (fuita de carboni) i en els que sigui possible un seguiment de les actuacions fetes i a fer i la seva quantificació.
-